

Dosarul nr. 3ra-382/22
2-18206578-01-3ra-12042022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani (jud. O. Melniciuc)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Bostan, V. Negru, G. Dașchevici)

ÎNCHEIERE

18 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Inspectoratul General de Carabinieri

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată a Anghelinei Grossu împotriva Inspectoratului General de Carabinieri și Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actelor administrative și obligarea emiterii actelor administrative

împotriva deciziei din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Inspectoratul General de Carabinieri și menținută hotărârea din 16 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău, prin care a fost admisă acțiunea parțial

constată:

La 19 noiembrie 2018, Anghelina Grossu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului General de Carabinieri cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea emiterii actului administrativ.

În susținerea acțiunii a indicat că a încheiat căsătoria cu Eugeniu Grossu, militar prin contract, sergent-major, carabinier, pușcaș al gr. 3 de asalt a Batalionului independent cu destinație specială al Unității militare 1001 a Departamentului Trupelor de Carabinieri al MAI, la 14 februarie 2018, iar în rezultatul relațiilor familiale au un copil minor, XXXXX, născut la XXXXX.

A menționat că nu este angajată în câmpul muncii și se află la întreținerea deplină a soțului, din care considerente, la 20 septembrie 2018, s-a adresat Departamentului Trupelor de Carabinieri pentru a i se calcula și achita indemnizația de îngrijire a copilului XXXXX, până la vârsta de 3 ani.

Cererea depusă a fost însă ignorată, nefiind furnizat niciun răspuns în adresa dânzei, iar despre faptul adoptării unei decizii privind prelungirea termenului examinării cererii nu a fost informată.

A relatat că prin inacțiunile sale și nesoluționarea în termen a cererii privind stabilirea, calcularea și achitarea indemnizației de îngrijire a copilului până la vârsta de 3 ani, Departamentul Trupelor de Carabinieri al MAI a încălcat atât drepturile părinților, cât și cele ale copilului, fiind încălcate inclusiv mai multe acte normative care acordă dreptul soției militarului prin contract la primirea indemnizației pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 3 ani.

A precizat că soțul Eugen Grossu, în calitate de militar, beneficiază de asigurarea obligatorie de stat, invocând prevederile art. 14 alin. (7¹), (7²), (7³) din Legea nr. 162 din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor.

Astfel, potrivit normelor de drept enunțate, dreptul la primirea indemnizației de îngrijire a copilului până la vârsta de 3 ani este oferit de lege și soțiilor militarilor prin contract, aflate la întreținerea acestuia.

A notat că acest drept este susținut și prin dispoziția art. 7 alin. (13) din Legea nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitatea de muncă și alte prestații de asigurări sociale, care prevede că baza de calcul al indemnizației de maternitate acordate soțiilor aflate la întreținerea soților asigurați o constituie venitul mediu lunar asigurat al soțului, determinat în condițiile prezentului articol.

A mai specificat că, prin cererea dată, confirmă pe propria răspundere, faptul că atât dânsa, cât și copilul XXXXX, se află la deplina întreținere a soțului.

Și-a întemeiat pretențiile în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, art. 123-124 Codul muncii, art. 22 din Legea cu privire cu privire la trupele de carabinieri (trupele interne) ale Ministerului Afacerilor Interne nr. 12 decembrie 1991, art. 14 din Legea cu privire la statutul militarilor nr. 162 din 22 iulie 2005, art. 7 alin. (13) din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitatea de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289 din 22 iulie 2004, art. 8-11, 14-15 Cod civil, art. 166-167, 277-278 CPC.

A solicitat admiterea acțiunii, recunoașterea ca fiind ilegală a refuzului Departamentului Trupelor de Carabinieri al MAI în examinarea și admiterea cererii prealabile din 20 septembrie 2018, obligarea Departamentul Trupelor de Carabinieri al MAI să stabilească, să calculeze și să achite indemnizația de îngrijire a copilului XXXXX, născut la XXXXX, până la vârsta de 3 ani, la locul de muncă a soțului Eugeniu Grossu, în modul și mărimea stabilită de legislația în vigoare.

Prin încheierea din 24 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, au fost atrași în proces, în calitate de persoane terțe, Casa Națională de Asigurări Sociale și Unitatea Militară 1001 (succesor în drepturi și obligații – Direcția Regională „Centru”).

La 28 mai 2020, Anghelina Grossu, reprezentată de avocatul Mariana Martalog a depus cerere de modificare a acțiunii împotriva Inspectoratului General de Carabinieri al MAI și Casei Naționale de Asigurări Sociale, persoană terță Direcția Regională „Centru”, prin care a solicitat: 1) admiterea acțiunii;

2) declararea ilegală și anularea răspunsului Brigăzii 1 mobil-operative a Trupelor de Carabinieri a Inspectoratului General de Carabinieri al MAI nr. G-5/18 din 18 octombrie 2018, prin care a fost respinsă cererea prealabilă privind stabilirea, calcularea și achitarea indemnizației de îngrijire a copilului minor până la vârsta de 3 ani; 3) declararea ilegală și anularea răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. G-182/20 din 21 februarie 2020, prin care a fost respinsă cererea prealabilă privind restabilirea dreptului de stabilire, calculare și achitare a indemnizației de îngrijire a copilului minor până la vârsta de 3 ani; 4) obligarea Inspectoratului General de Carabinieri al MAI să stabilească, să calculeze și să-i achite reclamantei indemnizația de îngrijire a copilului XXXXX, născut la data de XXXXX, până la vârsta de 3 ani la locul de muncă a soțului Eugeniu Grossu în modul și mărimea stabilită de legislația în vigoare; 5) obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să stabilească, să calculeze și să-i achite reclamantei indemnizația de îngrijire a copilului XXXXX, născut la data de XXXXX, până la vârsta de 3 ani, în modul și mărimea stabilită de legislația în vigoare; 6) recunoașterea acțiunii ca fiind depusă în termen.

Prin încheierea din 1 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, a fost atras în proces, în calitate de persoană terță, Eugeniu Grossu.

Prin încheierea din 9 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, au fost declarate admisibile pretențiile din cererea de chemare în judecată a Anghelinei Grossu împotriva Inspectoratului General de Carabinieri și Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la declararea ilegală și anularea răspunsului Brigăzii 1 mobil-operative a Trupelor de Carabinieri a Inspectoratului General de Carabinieri al MAI nr. G-5/18 din 18 octombrie 2018, prin care a fost respinsă cererea prealabilă privind stabilirea, calcularea și achitarea indemnizației de îngrijire a copilului minor până la vârsta de 3 ani, declararea ilegală și anularea răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. G-182/20 din 21 februarie 2020, prin care a fost respinsă cererea prealabilă privind restabilirea dreptului de stabilire, calculare și achitare a indemnizației de îngrijire a copilului minor până la vârsta de 3 ani, obligarea Inspectoratului General de Carabinieri al MAI să stabilească, să calculeze și să-i achite reclamantei indemnizația de îngrijire a copilului XXXXX, născut la data de XXXXX, până la vârsta de 3 ani la locul de muncă a soțului Eugeniu Grossu în modul și mărimea stabilită de legislația în vigoare, precum și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să stabilească, să calculeze și să-i achite reclamantei indemnizația de îngrijire a copilului XXXXX, născut la data de XXXXX, până la vârsta de 3 ani, în modul și mărimea stabilită de legislația în vigoare.

Prin hotărârea din 16 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, a fost admisă acțiunea parțial.

A fost declarat ca neîntemeiat și anulat răspunsul Brigăzii 1 mobil-operative a Trupelor de Carabinieri a Inspectoratului General de Carabinieri al MAI nr. G-5/18 din 18 octombrie 2018.

A fost obligat Inspectoratul General de Carabinieri al MAI să stabilească, să calculeze și să-i achite Anghelinei Grossu indemnizația de îngrijire a copilului

XXXXX, până la vârsta de 3 ani, la locul de muncă a soțului Eugeniu Grossu, în modul și mărimea stabilită de legislația în vigoare.

În rest, pretențiile privind declararea ilegală și anularea răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. G-182/20 din 21 februarie 2020 și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să stabilească, să calculeze și să-i achite Anghelinei Grossu indemnizația de îngrijire a copilului XXXXX, până la vârsta de 3 ani, au fost respinse ca neîntemeiate.

La 29 aprilie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Inspectoratul General de Carabinieri a depus apel motivat împotriva hotărârii din 16 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii primei instanțe, în parte în care au fost admise pretențiile din acțiune, cu emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii.

La 17 mai 2021, Direcția Regională „Centru” a depus apel motivat împotriva hotărârii din 16 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii de excludere a anulării răspunsului Brigăzii 1 mobil-operative nr. G-5/18 din 18 octombrie 2018 și obligării Inspectoratului General de Carabinieri să stabilească, să calculeze și să-i achite Anghelinei Grossu a indemnizației pentru creșterea copilului XXXXX până la împlinirea vârstei de 3 ani, la locul de muncă al soțului, Eugeniu Grossu.

Prin decizia din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Inspectoratul General de Carabinieri și menținută hotărârea din 16 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani.

Prin încheierea din 7 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost corectată omisiunea din partea introductivă și dispozitivă a deciziei din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, urmând a fi indicat în calitate de apelant și Direcția Regională „Centru”.

La 23 decembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Inspectoratul General de Carabinieri a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei recurate, cu emiterea unei noi decizii de admitere a apelului depus de Inspectoratul General de Carabinieri împotriva hotărârii din 16 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani.

La 13 aprilie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Anghelinei Grossu, Casei Naționale de Asigurări Sociale și Direcției Regionale „Centru” a IGC copia cererii de recurs depuse de Inspectoratul General de Carabinieri, fiindu-le explicat dreptul de a depune referință la recursul declarat, care a fost recepționată de către Casa Națională de Asigurări Sociale și Direcția Regională „Centru” a IGC la 20 aprilie 2022, iar de către Anghelina Grossu – la 26 aprilie 2022, potrivit avizelor de recepție (f. d. 98-100 vol. II).

Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție, referințe nu au parvenit.

Examinând admisibilitatea recursului depus de Inspectoratul General de Carabinieri, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al

Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) și (2) lit. e) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Recursul se declară inadmisibil în special când motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 245 alin. (2).

Potrivit art. 245 alin. (2) Codul administrativ, motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Din materialele cauzei rezultă că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost notificat la adresa electronică a Inspectoratului General de Carabinieri la 30 decembrie 2021, fapt ce se atestă din extrasul de pe poșta electronică (f. d. 86 vol. II).

Tot materialul probator atestă și că la 23 decembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Inspectoratul General de Carabinieri a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei recurate, cu emiterea unei noi decizii de admitere a apelului depus de Inspectoratul General de Carabinieri împotriva hotărârii din 16 aprilie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani (f. d. 88-89 vol. II).

La fel, actele cauzei relevă că copia deciziei motivate din 30 noiembrie 2021 a Curții de Apel a fost notificată Inspectoratului General de Carabinieri la data de 17 martie 2022, potrivit avizului de recepție (f. d. 94 vol. II).

Conform art. 97 Cod administrativ, notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Notificarea se face în cazurile prevăzute de lege sau prin dispoziția autorității publice. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată; d) notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.

Iar potrivit art. 109 Cod administrativ, un înscris poate fi notificat prin poștă cu scrisoare recomandată cu aviz de recepție. Pentru probarea notificării este suficient avizul de recepție.

Totodată, în sensul art. 63 Cod administrativ, calcularea termenelor în procedura administrativă se efectuează în conformitate cu prevederile art. 259-266 Cod civil. Dacă o autoritate publică trebuie să efectueze prestații doar pentru o anumită perioadă de timp, atunci această perioadă expiră în ultima zi a ei, chiar și atunci când aceasta este o zi de sâmbătă, duminică sau o zi liberă stabilită prin lege.

În același timp, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că prin Legea privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative nr. 133 din 15 noiembrie 2018, a fost schimbată numerotarea unor articole din Codul civil,

adică în redacția Codului civil modificat prin Legea nr. 133 din 15 noiembrie 2018, instituția calculării termenului este reglementată de Titlul IV Capitolul I, art. 383-390.

Respectiv, deși Codul administrativ prevede că calcularea termenelor în procedura administrativă se efectuează în conformitate cu prevederile art. 259-266 Cod civil, de facto urmează a fi aplicate prevederile art. 383-390 Cod civil în redacția Legii nr. 133 din 15 noiembrie 2018.

Având în vedere cele expuse și ținând cont de faptul că o dispoziție legală nu poate fi ruptă din sistemul normativ din care face parte și nu poate opera în mod izolat, ci trebuie citită în coroborare cu celelalte dispoziții legale incidente care se completează una pe alta ca făcând parte dintr-un sistem juridic coerent, instanța de recurs reține la caz și prevederile 385 Cod civil, potrivit cărora dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, atunci ziua survenirii evenimentului sau momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Așadar, se va nota că, prin Hotărârea Parlamentului nr. 41 din 24 februarie 2022 privind declararea stării de urgență, a fost declarată stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova pentru o perioadă de 60 de zile.

Potrivit pct. 5.2.1 al Dispoziției nr. 5 din 2 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, au fost suspendate de drept examinarea de către instanțele de judecată a acțiunilor în contencios administrativ, procedurile de executare a hotărârilor judecătorești și a tranzacțiilor judiciare de împăcare, în conformitate cu prevederile capitolului VI din cartea a treia a Codului administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018. Sunt exceptate de la suspendare cauzele privind luarea în custodie publică a străinilor și de prelungire a duratei acesteia și alte categorii de cauze stabilite expres prin dispoziții emise de Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova.

În conformitate cu pct. 5.2.2 al Dispoziției nr. 5 din 2 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, a fost dispus ca termenele de exercitare a căilor de atac în procedurile de contencios administrativ care se suspendă de drept, aflate în curs la data intrării în vigoare a prezentei dispoziții, se întrerup, urmând a curge noi termene, de aceeași durată, de la data încetării stării de urgență.

La fel, prin pct. 1 al Dispoziției nr. 20 din 3 martie 2022 a Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție cu privire la organizarea activității Curții Supreme de Justiție pe perioada stării de urgență, a fost dispus că pe perioada stării de urgență, examinarea cauzelor de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ și de către Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție, au fost suspendate de drept, cu excepția celor prevăzute în Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 5 din 2 martie 2022.

Ulterior, prin pct. 2 al Dispoziției nr. 13 din 31 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, a fost dispusă stabilirea măsurilor de tranziție în domeniul justiției, începând cu data de 4 aprilie 2022.

Iar potrivit pct. 2.1 al Dispoziției nominalizate, termenele de exercitare a căilor de atac în cauzele civile, penale și de contencios administrativ care au fost întrerupte potrivit prevederilor punctului 5 din Dispoziția nr. 5 din 2 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, se substituie cu termene noi, de aceeași durată, care încep a curge de la data prevăzută la pct. 2.

Completul specializat pentru examinarea cauzelor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție mai relevă că prin Dispoziția nr. 34 din 1 aprilie 2022 a Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție, s-a luat act de măsurile de tranziție în domeniul justiției stabilite în Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 13 din 31 martie 2022, începând cu 4 aprilie 2022 și abrogată Dispoziția Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție nr. 20 din 3 martie 2022.

Distinct de aceste constatări, se atestă că, deși termenul de declarare a recursului urma să curgă din 18 martie 2022, ziua imediat următoare datei recepționării deciziei contestate de către Inspectoratul General de Carabinieri, instanța de recurs va nota că termenul de exercitare a căilor de atac a fost întrerupt în perioada 3 martie 2022 – 3 aprilie 2022.

Respectiv, având în vedere circumstanțele sus-menționate, ultima zi de depunere a recursului motivat pentru recurentul Inspectoratul General de Carabinieri a fost data de 3 mai 2022 (4 aprilie 2022 – 3 mai 2022), ținând cont atât de data notificării deciziei motivate a instanței de apel (17 martie 2022), cât și perioada de întrerupere a termenelor de contestare.

Cu toate acestea, în pofida obligațiilor sale procesuale, recurentul Inspectoratul General de Carabinieri nu a depus motivarea recursului în interiorul termenului legal (și nici până în prezent), motiv pentru care survin consecințele art. 246 alin. (2) lit. e) Cod administrativ – recursul se declară inadmisibil, în special, când motivarea recursului nu a fost depusă.

Sub aspectul dat, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție notează că recursul depus împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat.

Așadar, recurentul nu s-a conformat prevederilor legale și a formulat o simplă cerere de recurs nemotivată, fără a evidenția motivele ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se doar la manifestarea dezacordului față de soluția pronunțată în apel, iar această circumstanță face imposibilă exercitarea controlului judiciar de către instanța investită cu soluționarea căii de atac.

Or, în recurs nu este suficientă simpla expunere a dezacordului cu soluția instanței judecătorești, ci este necesară motivarea cu indicarea temeiurilor de ilegalitate pe care se întemeiază calea de atac și expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o decizie neîntemeiată.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ consideră că circumstanțele descrise supra evidențiază caracterul echivoc al recursului depus de Inspectoratul General de Carabinieri, or, ultimul fiind interesată în soarta soluționării prezentului litigiu, urma să întreprindă măsurile necesare de a proteja dreptul său de acces la instanță prin depunerea motivării recursului în termenul stabilit de lege, care să corespundă exigențelor impuse de legiuitor, condiție însă ce nu se atestă la caz.

Din aceste considerente și având în vedere că în cazul examinării recursului depus de Inspectoratul General de Carabinieri, se va încălca principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 și preambulul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a-l declara inadmisibil, or, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție (Van Harn împotriva Germaniei).

În conformitate cu art. 230, 246 alin. (1) și (2) lit. e) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Inspectoratul General de Carabinieri se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu